

ལ.

པ་ཅན་

༄༅། ཁྱིམ་ཁུག་སུམ་གྱི་ལམ་རིམ་བརྒྱུ་པའི་བྲིད་བཞུགས་སོ། །

182

༡༡

གཞི་

༡༡། གསུམ་མོ། ༡ གཉིས་པ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དྲག་པོར་གཙུག་པ་ནི། རྒྱུད་གི་གནད་ལ་རག་པས་དེ་ལ་སྒྲུབ་བ། དངོས་གཞི། དམིགས་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བར་རྒྱུད་ཐད་དུ་སྒྱུར། མ་འཁུགས་པར་འོག་རྒྱུད་
 སྒྲ་ནས་འཐེན། སྟེང་རྒྱུད་ཕྱིར་འབུད་གསུམ། ཡང་གནད་དེ་མ་འཁུགས་པར་སྟེང་རྒྱུད་བཤང་ལམ་ནས་འཐེན་ཏེ་ཕྱིར་བསལ་གསུམ། གཉིས་པ་དངོས་གཞི་ལ་འོག་རྒྱུད་དངས། སྟེང་རྒྱུད་ལ་བ། གནད་དུ་སྒྱུར། མདུན་དུ་
 འབུལ། མི་ཐུབ་ན་ནང་དུ་གཞིལ། ཅེས་ཀྱང་མ་ཞོན་ན་དལ་བུར་བསེང། གཉིས་པ་དམིགས་པ་ནི་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ཅི་ཡང་མི་དམིགས་པར་ལུས་ནམ་མཁའ་ལ་སྒྱུ་རིས་འོལ་ཙམ་དུ་བཏབ་པའོ། ། ༢ གསུམ་པ་བསྒྲུབ་མེད་ངེས་
 པའི་དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྒྲུབས་ཏུ་བ་ནི། མདུན་གྱི་ནམ་མཁའ་པདྨ་དང་ཟླ་བའི་གོད་ན་གྱི་སྟེང་དུ་བཙོམ་ལྷན་འདས་ཤུག་ཐུབ་པ་མཆོན་དཔེས་རབ་དུ་གསལ་བའི་འཁོར་དུ་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་གི་དགོ་འདུན་ནམ་མཁའི་
 ཁམས་སུ་མི་གོང་བ་ཙམ་དུ་བསྒྲོམས་ལ། དེའི་མདུན་དུ་རང་ཅག་མཁའ་མཉམ་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ངན་སོང་ན་སྒྲུག་བསྐལ་གི་སྒྲུག་བསྐལ། ལྷ་མིན་ན་འགྱུར་བའི་སྒྲུག་བསྐལ། ཁམས་གོང་ན་ཐུབ་པ་འདུ་བྱེད་གྱི་
 སྒྲུག་བསྐལ་གྱིས་མནར་ཞིང་། མདོར་ན་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་མ་གཏོགས་སྒྲུབས་གནས་དང་སྒྲོབ་པའི་རྣམ་པ་ཡོད་པ་སུ་ཡང་མེད་པས་འཇིགས་པ་འདི་ལས་བསྒྲུབ་དུ་གསོལ་ལོ་སྒྲུམ་སྟེ། དེ་ཡང་སྒྲོབ་པར་འགྱུར་

ལྷ། །བདག་ཁོ་ནས་སྒྲིང་བ་ནི་རང་ཐ་མལ་པར་གནས་པའི་སྒྲི་བོར་བད་ཟླ་དང་ཟླ་བའི་རྒྱབ་ཡོལ་ཅན་གྱི་དབུས་ན་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་གྱི་ཕྱིན་ལས་གྱི་གཙོ་བོ་ཐུགས་རྗེ་འཆལ་ཏེ་ཅིག་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་པ་འཕགས་
 མཆོག་སྐུན་རས་གཟིགས་འོད་དཔག་མེད་གྱིས་དབུར་བརྒྱན་པ་ཞལ་གཅིག་ཕུག་བཞི་སྒྲི་མདོག་དཀར་པོར་བསྒྲུམ། ཞལ་ཚུར་བསྐྱུར་པ་ཐུགས་ཀར་ཟླ་གདན་རྩི་ཡིག་གི་མཐར་མ་ཁིའི་སྒྲི་ཐུགས་པ་དང་བཅས་པ་བདག་
 གིས་ཡིད་ལ་ཅེ་རེ་གསལ་བཏབ་པའི་མོད་ལ། བཙུམ་ལྷན་འདས་སྐུན་རས་གཟིགས་གྱི་སྒྲི་གསུང་ཐུགས་མཐོང་བའི་བྱིན་རྒྱབས་ལས། བདག་རྒྱུད་ལ་མ་ཁྱོན་ནམ་མཁའ་མཐའ་མེད་གྱི་སྐུ་བསྐྱེད་ལ་མཐའ་ཡས་པ་བབས་
 ནས་བརྗོད་ཏུ་མི་བཟོད་པའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ཕྱ་རབ་ཏུ་བརྒྱག་ཀྱང་སྒྲིང་མི་ཆོམ་པ་ཞིག་རྒྱུད་ལ་སྒྲིས་ནས་མཐའ་མེད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་སྐུ་བསྐྱེད་ལ་མཐའ་ཡས་པ་ད་ལྟ་སྐད་ཅིག་འདིར་བསལ། རྗོགས་པའི་
 སངས་རྒྱས་ལ་མཆིས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ད་ལྟ་རང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བསྐྱབ་ཚུགས་ན་སྐུ་མ་དུ་སྒྲིང་མི་ཚུགས་པར་བསྒྲུམས་ནས་ཡིད་སྒྲོས་སུ། མཐའ་མེད་སེམས་ཅན་བསམ་མེད་བརྗོད་ལས་འདས། །དེ་
 ཡིས་མ་མ་ཐུས་ཚུལ་བསམ་བརྗོད་འདས། །ད་ལྟ་མ་ཁྱོན་སྐུ་བསྐྱེད་ལ་བསམ་བརྗོད་འདས། །ཐུ་ཐུག་བདག་ལ་རུས་པ་འདི་ལྟར་སོང་། །སོང་ཡང་མ་ཁྱོན་ནམས་གྱི་བྱང་རྒྱུ་ཕྱིར། །མཐའ་མེད་འཁོར་བའི་སྐུ་བསྐྱེད་མི་

5

༡༢། ལྷགས་ཀར་འད་དཀར་པོའི་གོང་བུར་གྱུར། རང་གི་སེམས་དེ་སྒྲིབ་པ་མཐའ་ཡས་པས་བཅིངས་པའི་ངོ་བོའི་གོང་བུ་སྟོན་པོར་གྱུར། དེ་ནས་དང་པའི་གདུང་ལྷགས་ཅེ་གཅིག་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པས་དེའི་ལྷགས་
ཀར་འད་དཀར་པོའི་གོང་བུ་ལས་འད་ཟེར་བུང་། རང་སེམས་འད་ཀྱི་གོང་བུ་སྟོན་པོ་སྤངས། རྗེ་སྤྱ་མའི་ལྷགས་དང་རང་སེམས་རོ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས། དེ་ལྟར་འདྲེས་པ་ན་རང་གི་ཡིད་ལ་ཆེ་འདིའི་བདེ་འབྱོར་ཐམས་ཅད་སྤྲུག་
བསྐྱལ་དུ་འོ། །འཇིག་རྟེན་འདིའི་ཕུན་ཚོགས་མི་ལམ་དུ་འང་མི་འདོད་པ་འབྱུང་བས་ཡིད་སྒྲོས་སུ། དལ་འབྱོར་རྟེན་དཀར་རྩྭ་ནང་མར་མེ་འདྲ། ཁོ་འདིའི་སྦྱིད་སྤྲུག་སྤྱང་པོའི་མི་ལམ་ཙམ། །གཏན་གྱི་བདེ་བ་ཁོ་ནར་མི་འདུག་
པས། །སྤྱ་མ་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་ཀམ་པ། །མི་འཇིགས་གདེང་ཐོབ་ལྟ་བུར་མ་གྱུར་ན། །ཅིས་ཀྱང་གཏན་ཐར་འགྱུར་བ་ག་ལ་ཡོད། ཅིས་དྲག་ཏུ་བསྒླུམ་ཞིང་། །འཁོར་བ་མཐའ་དག་གི་གནས་ལ་མཆོ་ལ་ཆབ་རོམ་ཆགས་ལ་ཁད་
གྱི་དུས་བུ་དེ་མ་ཆགས་པར་ཡེར་གྱིས་འཕུར་འགོ་བ་བཞིན་ཆེ་འདི་ལ་ཕྱི་མིག་མི་ལྟ་བར་ཆེ་ཕྱི་མ་པན་པའི་ཆེད་དུ་རྒྱང་ལིང་ངེར་འགོ་བར་ཐག་ཆེད་པའི་སྟོང་བ་ཅི་སྦྱར་བསྒླུམ། ༥ །བདུན་པ་དེ་ལྟར་བསྒླུམ་པས་ལུས་ལ་སྤར་
དང་མི་འདྲ་བའི་བདེ་བ་དང་ལས་སུ་རུང་བ། དག་ལ་རྩྭ་འགོ་འོང་བདེ་བ། ཡིད་ལ་དགོན་མཆོག་ལ་གདུང་ལྷགས། །འཁོར་བ་ལ་ངེས་འབྱུང་། དག་བའི་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་སོང་ནས་སྒླུམ་ཐེབས་ཆེད་པ་ཡིན་པས།

དུས་དེར་སེམས་དག་བའི་དམིགས་པ་རང་ཐོག་ཏུ་གནས་དུས་ཉ་ཅང་མི་ཚུ་ལ། དག་བའི་དམིགས་པ་དང་རིགས་མི་མཐུན་པ་ཉོན་མོངས་པའི་དམིགས་པ་རྣམས་ཤར་དུ་བསྐྱུས་ཏེ་ཤེས་བཞིན་དང་མ་
 བྲལ་བར་བྱ། སྤར་དག་སེམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་གནས་པ་དེ་སྤར་དྲན་པས་གསོས་ཏེ་ཤེས་པ་སྤྱི་མ་ལ་མཆོམས་སྤྱར་ནས་རང་བབས་སུ་བཞག་གོ། །དེ་ནས་རྒྱན་རིང་རབ་རི་བསྐྱུངས་ནས། ཅེ་གཅིག་གནས་པའི་སྤར་མྱོང་རྗེས་ནས་
 དྲན། །དྲན་པས་ཤེས་པ་སྤྱི་མར་མཆོམས་སྤྱར་ཏེ། །རང་དུས་ཤེས་བཞིན་བག་ཡོད་མ་བྲལ་བར། །རྣམ་གཡེང་དང་དུ་ལེན་པ་སྤང་བ་ཡིན། །བྱ་བའི་ཆོག་སུ་བཅད་པ་ནི་སེམས་ནང་དུ་བསྐྱུ་བའི་མན་ངག་མཆོག་ཏུ་གྱུར་
 པའོ། ༥ བརྒྱད་པ་དེ་ལྟར་མཉམ་པར་བཞག་པས་མོས་གུས་ཞེན་ལྷོག། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལྟ་བུར་གང་རུང་ལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་གནས་པ་ཆགས་པ་ན། སྤར་གྱི་སེམས་གསལ་དུངས་དེ་མིན་པའི་ཏིང་ངེ་
 འཛིན་གསལ་དུངས་སྤར་གྱི་དེ་མ་ཡིན་པ་ནམ་མཁའ་ལ་སྤྱིན་ཆགས་པ་ལྟ་བུའམ། ཞོ་ལ་སྤྱིས་མ་ཆགས་པ་འདྲ་བ་ཞིག་འབྱུང་། དེ་ནམ་བྱུང་དུས་ཡུལ་གཟུགས་སྒྲི་དྲི་རོ་རིག་བྱ་ཆོས་ལ་སྤྱག་པ་སྤྱན་བཀྱ་མངར་འཇམ་ཡིད་
 འོང་ལ་འདུན་པ་དང་། དེ་མ་ཐོབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་འཆོ་བས་ཡུལ་ལ་བརྟེན་པའི་འདོད་འདུན་རྣམ་འཆོ་སྤངས་པའི་ཡིད་དགའ་བདེ་ད་ལྟའི་ཆོར་བདེ་ལྟ་བུ་ལས་འདས་པ། ཉོན་མོངས་པའི་གདུང་བ་མེད་པ་ཞིག་

༡༧

༡༨

༡༡། འོང་སྟེ། གནད་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ནི། ཤིན་སྒྲུངས་ཏིང་འཛིན་མཆོ་ལ་དར་བཞིན་ཆགས། ཡུལ་ལ་གཡོ་བའི་ཤེས་པའི་འབབ་ཆུ་ཆད། འདོད་པའི་བདེ་བ་ལས་འདས་ཏིང་འཛིན་གྱི། དགའ་བདེ་བཟོད་མེད་ངེས་
 ཤེས་སྟེ་བ་ཡིན། དེ་ལས་མི་གཡོ་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་ནི། ཁྱི་དུས་རྣལ་ལ་མ་ཞིའི་དུས་སུ་གཡེང་། ལེགས་པར་སྦྱེད་ནས་བསྒྲོམ་དང་སྒྲོམ་མིན་འབྱེད། དུན་དང་ཤེས་བཞིན་བྱ་རས་སྟོལ་དུ་འཇུག། ཅེས་བྱའོ། སྤྱི་
 བ་འཆིང་གྲོལ་གྱི་བདག་མེད་པར་སྟོན་པ་ནི། ཅི་ད་ལྟར་འཁོར་བ་ཐོག་མེད་ནས་གང་ཟག་ཏུ་བཏགས་པའི་བདག་དེ་རི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་གདའ་དབྱེད་པ་ན། མངོན་སུམ་དུ་ནི་མ་དམིགས་ཏེ། མིག་རྣ་བ་སྒྲ་བྱེ་ལུས་ཡིད་གྱི་ཤེས་
 བ་གང་གི་འང་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་སྦྱིར། འོ་ན་ཉེར་ལེན་གྱི་ལུས་འདི་ཡང་བདག་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་འདོར་བའི་སྦྱིར། བདག་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་མི་འདོར་བར་འཁོར་བ་ཐོག་མེད་ནས་རྒྱན་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་
 རྒྱུ་པའི་སྦྱིར་རོ། འོ་ན་བཅའ་ཤེས་གཉིས་ཆོགས་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་གོ་ཞེ་ན། ཆོགས་པ་དེ་ནི་དངོས་པོར་མེད་པའི་སྦྱིར། བདག་གྲུང་དངོས་པོར་མེད་དོ། འོ་ན་ཤེས་པ་རང་བདག་གོ། དེའི་སྦྱིར་རྒྱ་དགེ་མི་དགེ་གསོག་
 བ་པོའི་ཤེས་པ་དེས་འབྲས་བུ་བདེ་སྒྲུག་མྱོང་ངོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཤེས་པ་བདག་ཡིན་ན་ཤེས་པ་སྒྲུང་ཅིག་མའི་སྦྱིར། ལས་བསགས་པ་པོ་ཤེས་པ་དེས་ལས་གྱི་འབྲས་བུ་མི་མྱོང་བའི་སྦྱིར། བདག་དེས་གྲུང་རྒྱ་དགེ་མི་དགེ་སྒྲུང་

༡༡། ཅིག་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པས་ཕྱི་ནང་གི་སྒྲིམ་ཆེད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་དང་བྲལ་བ། དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པ་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བ་ཞིག་སྟེ། རུལ་ཕྱན་ཐུག་མེད་ཕྱི་དོན་ཆ་མེད་ཅི། །སྐད་ཅིག་ཐུག་མེད་ཤེས་པ་ཆ་མེད་གར། །དེ་ལས་མ་གཏོགས་ཆོས་ཀྱི་མཆོན་གཞི་གང་། །མཆོན་གཞི་མེད་ལ་མཆོན་མཆོན་ཇི་ལྟར་སྒྱར། །ཅིས་བྱ་བས། དལ་འབྱོར་རྟེན་དགའ། །འཆི་བ་མི་རྟག་པ། །ལས་རྒྱ་འབྲས། སྒྱབས་སེམས། མོས་གུས། བརྩོན་འགྲུས། བསམ་གཏན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཐམས་ཅད་དངོས་པོར་རང་རྒྱུད་པར་མཆོན་མར་འཛིན་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། སྒྱུ་མའི་གྲང་པོའི་སྒྱུ་མའི་གྲང་པོ་ཆེ་བསད་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་གནད་མ་གོ་ན་གཉེན་པོ་དངོས་པོ་བ་ཞིག་གིས་སྤང་བྱ་དངོས་པོ་བ་ཞིག་སྤངས་དགོས་ན་སྤང་བྱ་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དུ་ཞུགས་པས་སྤང་མི་དགོས་པ་དང་། སྤང་གཉེན་གཉེས་ཀ་དངོས་པོ་སྟོབས་མཉམ་པར་མཚུངས་པས་གཅིག་གི་གཉེན་པོར་གཅིག་ཤོས་མི་འགྱུར་བ་དང་། ཤེས་བྱ་དངོས་པོ་མཐའ་ཡས་པ་སྤང་མི་རུས་པ་དང་། སྤང་བྱ་རང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་བཅོམ་བྱེད་མེད་པའི་བྱིར་སྤང་ཐབས་མི་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྱོན་མང་ངོ་། །དེས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དོན་དམ་དུ་མཉམ་པར་བཞག་ན་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་དང་། ཀུན་རྫོབ་དུ་མཉམ་པར་བཞག་ན་རྗེས་ཐོབ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པར་མཆོན་མ་དང་སྒྲིབ་པ་ཞིག་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དུ་མ་གྲུབ་པས་

མཚན་འཛིན་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་སེལ་རུང་བ་ཡིན་ནོ། ༡༠ བརྩ་གཅིག་པ་དག་བ་ཅི་བྱེད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཚྲོགས་བྱང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་བསྟོ་བ་ནི། སྤོང་ཞི་གཉིས་ཀར་ཡོད་པའི་དག་ཅུ་ཅི་མཆིས་ཐམས་ཅད་མཁའ་
 མཉམ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དུས་གསུམ་གྱི་དག་ཅུ་དང་གཅིག་ཏུ་བསྟོ་མས་ཏེ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བསྟོ་བ་སྟེ། ཆོས་དབྱིངས་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་དགྱིལ་འཁོར་དུ། །བདག་སོགས་སེམས་ཅན་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི། །དུས་གསུམ་བསགས་དང་ཏྲོགས་པ་ཡིས། །འགྲོ་དུག་སེམས་ཅན་མ་ལུས་པ། །སྒྲ་ལྡ་ཡོངས་ཚྲོགས་སངས་རྒྱས་ལྟར་འགྲུབ་ཤོག །ཅེས་སངས་རྒྱས་སྒྲུབ་པའི་མན་ངག་འདི་ནི་སྒྲུགས་ལ་ནང་སོ་དཔོན་གཡོག་
 གིས་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་ངོར། རྗེ་ཀུམ་པའི་མཚན་གྱི་ཤན་ཅན་དག་སྟོང་མི་བསྟོད་པས་སྟོར་བའི་དག་བས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཚྲོགས་བྱང་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག །ཕུ་རྟ་མཆོ་སྐྱེ་ང་ག་ཏྲོ། ॥